

Velja po pošti:
za celo leto naprej . . . 28.—
za pol leta . . . 13.—
za četrti . . . 6.50
za en mesec . . . 2.20
za hemójo celoletno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V upravlštvu:
za celo leto naprej . . . 22.40
za pol leta . . . 11.20
za četrti . . . 5.60
za en mesec . . . 1.90
Za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENE

Inserati:
Enostolpna petstvarsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . 13
za trikrat . . . 10
za več ko trikrat . . . 9

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:
vsak dan, izvenšči nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III.
Kopiraj se ne vračajo; neizbrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravlštvu je v Kopitarjevih ulicah št. 6.
Sprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Upravlšškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Do poraza.

V Ljubljani, 14. decembra.

Kmalu bo vse odkrito. Mesece so se pletla obravnavanja, ki ne bodo, kakor se vidi, imela nobenega uspeha. Javnost je o njih silno malo zvedela. Nemški časopisi vedo o najtajnejših stvareh med nemškimi poslanci. Ti ne znajo in vsled svoje odvisnosti od časopisja tudi ne smejo molčati. Naši poslanci so se pa izkazali v tem oziru moža. To vemo mi najboljšje. Po informacijah, ki smo jih dobili zadnji čas, vemo, da je bil »Slovenski klub« natančno obveščen o vseh posameznostih, in da so imeli o vsaki važni stvari posvete; v javnost pa ni nič prišlo; tudi lastno časopisje si je moralo pomagati samo s kombinacijami iz drugih listov, o katerih zdaj vidimo, da so bile vedno netočne, velikokrat celo popolnoma neresnične.

Danes pa lahko še v velikih obrisih podamo pogled političnih dogodkov zadnjega časa. Lanski predpust je sestavil Bienenrth namesto uradniških voditeljev svoje ministrstvo s Stürgkhom, Hohenburgerjem, Schreinerjem in Ritom. Med 10 ministri z lastnim upravnim delokrogom sta bila dva Slovana, Braf in zmerni Bilinski. Poleg njih so bili še trije ministri rojaki: Schreiner, Začek in Duleba; torej dva Slovana. To ministrstvo je bilo naravnost izzivajoče za vse Slovane, zlasti za nas. Vsa »Slovenska Unija« je stopila v boj proti nji. Izprva ni bilo nobene obstrukcije; državni zbor je mirno deloval. Pri razpravi o odušniški banki se je pa pokazalo, da vlada pravzaprav nima večine. Z največjim naporom, ki brez dvojbe ni bil poceni, saj je glasoval z vlado celo Starck in Kuranda, se je v številni ministrske glasove — Začek, Weisskirchner, Duleba, Schreiner, Bilinski — naštel pet glasov večine. Povsod bi bila vlada ob taki nezaupnici odstopila. Stranke v večini so to same priznavale, a trdile so, da se mora prej zagotoviti delavna večina, in da se bo to zgodilo do jeseni.

»Slovenska Unija« bi bila popolnoma opravičeno smela takrat nastopiti z najhujšim orožjem, pa ni, marveč je pustila razpravo in glasovanje o proračunu, pri katerem se je posrečilo vladi doseči do 18 glasov večine, ker so izdali skupno stvar breznačajni liberalni elementi, kakor je znano. »Unija« je sklenila, da je s proračunom dnevni red za poletje izčrpan. Vlada se ni ho-

tela udati in vsled tega so naši poslanci v zvezi s češkimi agrarci zgradili dnevni red s primernim številom nujnih predlogov.

Državni zbor se je nato zaključil. Pričela so se pogajanja. »Slovenska Unija« je jasno izjavila takoj od prvega začetka, da ni rešitve, če vlada ne gre. Nemci izprva o tem niso hoteli niti slišati. Pričela se je tista neumna gonja po časopisih, ki je s klevetami in umazaniam obrekovanjem naših voditeljev združevala zelo otročje vpriporjeno navdušenje za Schreinerja in Hohenburgerja.

Ob novem zasedanju je »Slovenska Unija« v jasnem in kratkem sklepu izjavila, da hoče izpremembo vladnega sistema in da s sedanjo vlado politično neče niti obravnavati. Zdj se pomalem šle mrene z oči večini. V poljskem kolu je Stapiński s svojo zahtevo, da morajo Poljaki zapustiti nemški blok in se nasloniti na Slovane, vedno bolj prodiral. Iz sklepov poljskega kola je jasno zvenelo, da večina Poljakov hoče izpremembo, ker je prepričana, da se s sedanjo večino ne dá več vladati. Med »Slovensko Unijo« in Poljaki so bile vedno bolj prijateljske razmere. Nazadnje so tudi med Nemci zmagali pametni ljudje in tudi med njimi se je premirja s »Slovensko Unijo«, ker se utrdilo prepričanje, da je treba iskati brez nje ne dá sestaviti za delo sposobna večina.

»Unija«, kakor je to javno povedal dr. Šusteršič, ni zahtevala prav nič. Brez ovinkov je vedno samo to zatrjevala, da se bojuje proti vladi in njenemu sistemu. Posredovalci bi bili pač radi, ko bi bila glede na ta boj pokazala kako slabost, toda ni je; z večino glasov, — Ploj bajé ni bil med njimi —, je sklenila vedno najostrejši boj. Nikdar ni »Slovenska Unija« sama prišla s kakimi zahtevami, kako naj se ministrstvo preosnuje; to ni bila njena stvar. Zato je tudi naravnost zlagano vse, kar se je klevetalo o osebnih spletkah njenih voditeljev. Če je bilo kje kaj osebnih, sebičnih želja, jih ni iskati med našimi poslanci, marveč edino le med mehкими, po vladinovstvu hrepenimi možiki iz nam nasprotnih strank.

Ko je bila pa po posredovanju Gläbinskega »Unija« vprašana, ali bi se udeležila sestave vlade in večine, je morala seveda dati odgovor. In ta je spravi v veliko začudenje vse malotne lažnike in obrekovalce, od graških nemških listov do tistega umazanega popirja, ki ž njim slovenski liberalci krmijo svoje politične možgane. »Uni-

ja« je namreč rekla, da se vlade ne udeleži. To je bil pomen njenega sklepa, da se more zdaj misliti samo na izvenparlamentarno vlado. Ta sklep se glasi po domače: Večina »Slovenske Unije« izjavlja, da zdaj nobeden njenih članov ne more sprejeti kakega ministrskega mesta. Obenem je pa »Unija« izrekla, da hoče omogočiti redno rešitev proračunskega provizorija in jasno se je videlo, da bi večina v nji združenih klubov bila tudi pripravljena vstopiti v vladno večino, torej dati državi, kar ji je treba.

Seveda bi mogla to storiti šele, ko bi sedanja vlada padla, in ko bi prišla nova, izvenparlamentarna vlada, ki bi že po svoji sestavi kazala, da se je sistem izpremenil. To bi se zgodilo, ko bi bila med slovenskimi in nemškimi ministri po številu in pomenu nekakšna enakost. Ministrstvo je s tremi ministri-rojaki 13. »Unija« se je izrekla proti narodnim ministrom rojakom, torej proti češkemu in nemškemu; ostalo bi jih torej 11. Ministrskega predsednika in domobranskega ministra, ki sta oba zaupnika cesarja odštevši, bi jih ostalo devet. Potemtakem bi se moralo ustanoviti novo ministrstvo, — morda prometno in Slovani bi morali dobiti pet, Nemci pa pet sedežev.

Nemci so z Bienenrthom vred tudi v tem oziru prišli že precej daleč. Hoteli so dovoliti pariteto, ako bi se odšel še notranji minister; hkrati hočejo pa v svojem zaostalem političnem mišljenju še vedno imeti svojega ministra-rojaka in vsled tega tudi Čehom pustiti njihovega. Tudi ta misel, da mora biti en, in sicer resortni minister Jugoslovani, se je že splošno sprejela. Jugoslovani so po zaslugi naših poslancev dosegli torej v moralnem oziru najsijajnejše uspehe. O tem, da bi bil jugoslovanski izvenparlamentarni minister Slovenec, ni bilo dvojbe.

»Slovenska Unija« pa ne more biti na noben način zadovoljna s tako pariteto, kakor se ji ponuja. Notranji minister ne sme biti izvzet in mora biti torej štet ali med Nemce, ali med Slovane. Če se zdaj upogne, ne bo mogla dolgo več s to odločno pravično in potrebno zahtevo na dan. To je zdaj ena ovira. Druga, enaka, če ne še večja, je pa ta, ker Bienenrth z Nemci zahteva, da se še njegovi sedanji vladi dovoli proračunski provizorij in pooblastilni zakon za trgovske pogodbe. Če bi se to zgodilo, bi potem v prvi polovici januarja preosnoval kabinet v imenovanem zmislu in ž njim stopil pred zbornico, ki bi bila sklicana krog 20. januarja.

Mi ne vemo, kaj se bo zgodilo. Zdi se nam pa, da je ta zahteva za »Slovensko Unijo« tako nesprejemljiva, kakor ona glede na notranjega ministra. Naši poslanci bodo gotovo ukrenili pravo. Smemo pa izjaviti, da bo slovensko ljudstvo, ki ne more dlje gledati v divji sužnosti svojih koroških bratov, samo potem brez pridržka veselo praznovalo božične praznike, če bo odgovor »Slovenske Unije« neodstopno in dosledno tisti, ki je zvenel iz velepomembnega dr. Šusteršičevega govora, in ki slove: Ti vladi nič, nego boj do popolnega poraza!

Vlada ali parlament?

Dunaj, 13. grudnia.

Bili so optimisti, ki so napovedovali jasno politično vreme. »Slovenska Enota« je sicer pripustila prvo branje proračunskega provizorija, ki je bil odkazan odkazu. S tem pa kriza ni še končana. »Slovenska Enota« ne more biti zadovoljna z negativnim uspehom. Merodajni krogi so pač obljubili, da se do srede bodočega meseca izvrši rekonstrukcija sedanje vlade. Toda velike žrtve »Slovenske Enote« niso poplačane, ako odstopita le ministra Schreiner in Hohenburger. Izpremeniti se mora ves vladni zistem in nova vlada mora biti porok za popolno narodno ravnopravnost. To poročstvo pa je mogoče, ako je v novem kabinetu zagotovljena kvantitativna in kvalitativna pariteta. Slovani bi torej morali dobiti z Nemci enako število enako važnih portfeljev. Iz take paritete mogla bi biti izključena le ministrski predsednik, ki bi moral biti nad strankami, in minister za deželno brambo, kateri se kot vojak ne bavi s politiko. Da pa bi bila pariteta po številu mogoča, moral bi ministrski predsednik prevzeti tudi vodstvo ministrstva za notranje posle. Tej zahtevi pa se odločno ustavlja nemške stranke, s katerimi soglašajo tudi baron Bienenrth.

Druga in še večja ovira pa je, ker vlada sploh noče slišati o izpremembi sistema dokler ne dobi od parlamenta proračunskega provizorija in pooblastila za trgovinske pogodbe in podaljšanje spiritovega kontingenta. V tem vprašanju pa so doslej še neizprosni češki agrarci. Res, da vlada ponuja za bodočih devet let v povzdigo živinoreje na leto 6 milijonov kron kot odškodnino za trgovinske pogodbe. S to ponudbo pa agrarci sploh niso zadovoljni. Vlada bi mogla, ako dobi pooblastilo, skleniti trg. pogodbe v prvi vrsti z Ru-

LISTEK.

O modernih načelih ohraniti zgodovinske spomenike.

(Dr. I. Mantuani.)

(Konec.)

Ta načela je prevzela tudi starokrščanska, od nje pa srednjeveška kultura.

Kedar je bila umetniška kultura posebno čila, tedaj je bila nasproti starejšim umotvorom vedno nestrpnejša. Kot so Grki v predaleksandrijski dobi lažje podirali stare tempelje in jih nadomeščali z novimi, tako tudi krščanska srednjeveška umetnost za časa gotike. To pa zato, ker je imela tedanja doba mnogo več izdati, nego prejemat; bila je umetniško pozitivna, dočim so bile druge ali naravnost negativne ali pa indiferentne. Vzrok temu dejstvu je v postanku dotične umetnostne smeri. I grška umetnost v klasični dobi i gotiška v krščanskem srednjem veku se je porodila iz bistva tedanjih kultur. Dobivala je krepčilne hrane iz teh tal ter se na ta način glo-

boko vkoreninila. Ravno vsled tega je pa bila umetnost tudi naravnost ljudska potreba in zahteva vseh slojev. Iz tega se da razložiti tudi njena gospodujoča moč. In pa še nekaj: to se je dogajalo samo tedaj, kedar je stala umetnost na sakralnih podstavah. Najboljši in neizpodbiten dokaz za to trditve je renesanca. Ta ni imela toliko časa vpliva pri širših slojih, dokler ni dospela na sakralna tla. Tedaj šele se je povzpela do občne veljave, ki pa navzlic temu ni bila nikdar tako intenzivna, kot gotika ali celo kot starogrška umetnost. To so velezanimivi pojavi, ki bi zahtevali za se posebno obravnavo, ki je pa ne kaže vpletati v te-le pregledne vrstice.

In taka umetnost, ki ima zaslonbo pri vseh slojih, ki poraja misel za mislijo in vsvarja tvor za tvorom, ki nikdar ni v zadregi niti za tektonični niti za ornamentalni problem, taka umetnost ima pravico, brezobzirnejša biti, nego taka, ki stokajoč v potu svojega obraza razbira in skuplja drobniice prošlih dob in vsvarja iz teh pušte postave brez vznosa in poezije!

Danes živimo v taki dobi. Te pa tako dolgo ne bo konca, dokler se ne bodeta razumevala ljudstvo in umet-

nik. V takih dobah je pa naravnost neobhodno potrebno, da ohranjamo in ščitimo tiste spomenike vseh vrst, ki so vzrastli iz splošne, tudi »nižjij slojem« razumevne kulture in umetnosti.

Na podlagi teh površnih in razcepjenih obrisov pa pogledjmo še najnovejši ljubljanski slučaj, to je naše magistratno oplopie. Sklenili so, opredeti ta spomenik. Upajmo pa, da tega sklepa ne bodo izvedli. To bi bilo spričevalo najhobotnejše nekulturnosti.

Ta spomenik, ki poudarja tisto velevažno krajevno točko, kjer se je izvršil razvoj naše stolice, kjer so se naši pradedje v žalostnih in veselih dneh shajali in v težkih skrbih ukrepali o naredbah zoper sovražnike ali pa vsi- pečih src posvetovali se o sprejemu vladarjev in prijateljev, kraj, kjer so odločevali o blagru in o zlu, sodili o življenju in smrti svojih podanikov, to se mora ohraniti! In da se ne mudim pri celi vrsti zgodovinskih srečnih in nesrečnih dogodiljav, naj pokličem v spomin samo zadnje čase našega razvoja. Kdo bi imel toliko smelosti, da bi ravno tisto hišo, v kateri se je izvršil za kranjska — in morebiti smemo reči za slovenska — mesta toli važen preobrat v narodnem pogledu! Slo-

venska Ljubljana in ljubljanski Slovenci hočejo, da se ta velezanimiva, od kamna postavljena listina imenovane-ga zgodovinskega fakta neoskrunjena ohrani. Naših otrok vnuki in pravnuki naj imajo spomenik našega dela za narodni obstanek. Če bodo v prihodnosti slovenske matere svojim otročičem kazale starinsko hišo, pravile jim bodo, kako so v njej, gospodarili drugi, in kako so naši junaki počasi izvili jim gospodstvo iz rok in zasedli njihova mesta v občinskem svetu. Pripovedovale jim bodo, kako se je pod našim gospodarstvom Ljubljana dvignila napram onemu stanu, ko je gospodarila prejšnja nam nasprotna klika. In mali rdečeličniki bodo svetlih oči poslušali take pripovedke, ki jim jih bodo mami-ce pravile in bodo čude se povpraševali, kakšni junaki da so to bili, kakšni orjaki, ki so krute gospodarje potisnili iz te hiše. In če bi se kedaj dogodilo, da bi morebiti slovenske mami-ce molčale, tedaj bode pa »rotovško« kamenje govorilo: si hae tacuerint, lapides clamatunt!

Zato pa mora ostati naš spomenik, kakršen je. Gospodje mestni očetje, ne rušite si vendar sami slavloloka svoje in naše preporodne dōbe!

munijo, Argentinijo, Srbijo in Turčijo, torej z državami, ki bi uvažale največ živine in mesa. S tem bi bila naša živinoreja skoraj da uničena. Danes zvečer bodo sklepali češki agrarci, ali sploh dopuste jutri prvo branje pooblastilnega zakona. Jutri pred sejo zboruje parlamentarna komisija »Slovan-ske Enot«. Posvetovala in sklepala bo o tem, ali naj že v odseku z obstrukcijo prepreči proračunski provi-zorij in prvo branje pooblastilnega za-kona v zbornici! Od tega sklepa je od-visno, ali zmaga vlada ali parlament. Ako parlament vladi ne dovoli proračunskega provizorija in pooblastilnega zakona za trgovske pogodbe, bo — to je danes splošna govorica — baron Bie-nerth razpusil zbornico in uporabil § 14. Ta teden torej doživimo važne do-godke.

Proces Friedjung.

VSA OFICIJELNA SRBIJA NASTOPA ZA SUPILA.

Odkritja o Supilovi politični in žur-nalistički vlogi so seveda hudo udari-la. Naj se dokaže, da so dokumenti, ki jih navajata obtoženca Friedjung in »Reichspost« resnični ali da so izkriv-ljeni, Supilo stoji pred javnostjo v kaj malo lepi in prikupni obliki. »Pester Lloyd«, ki Supila pozna jako dobro, piše, da je obsojen in za javnost mr-tev; ogrski parlament hoče baje anu-lirati njegov mandat.

Nekako značilno je, da se je prav zdaj, ko se je ost vsega procesa obr-nila zoper Supila, oglasila srbska vla-da in sicer na zelo glasen način. Srbi zopet po svoji znani naravi pretiravajo in nekateri listi pišejo celo, da bo mor-al naš poslanik Belgrad zapustiti. Ta-ko ropotanje danes seveda ne napravi več vtisa. Avstrijska vlada ima lahko s procesom opraviti kolikor hoče, do-kazati ji tega nobeden ne more. Dr. Friedjung in dr. Funder trdita, da so posnetki, ki sta jih predložila, posnetki originalnih listin, kje in kako sta jih dobila, nista povedala in tudi ne bosta. Srbska vlada mora dementirati, ker če bi ne dementirala, bi grešila zoper najprimitivnejša pravila diplomaške-ga občejanja. Srbska vlada gotovo ne bo potrdila, da je imela zveze s Supi-lom in angleškim kabinetom zoper Av-strijo. Sploh se o pristnosti ali neprist-nosti teh dokumentov ne bo moglo veliko dokazati, kar bi mogel nepri-stranski človek verjeti. Zdi se pa, da je med dokumenti brezdvomno pristen tisti, ki kaže razporedbo srbskih band v Bosni.

Zanimive stvari bodo sicer šele prišle. Na eni strani trdita dr. Fried-jung in dr. Funder, da nista še vseh svojih kart doigrala in polagata veliko važnost na poslanca Zagorca, ki naj priča, da mu je sekijski šef Spalajko-vič v pogovoru sam priznal, da obstoja zveza med Belgradom in koalicio. Na drugi strani so predlagali tožitelji pri-če, iz Belgrada, v prvi vrsti gospoda Spalajkovića samega, in da bodo ti to-žiteljem v prilog pričali, je popolnoma jasno.

× × ×

Priče.

Dunaj, 13. decembra. V razpravi 13. t. m. stavi branitelj obtožencev predlog, da se zaslži fml. Tomičića glede na dokument, ki kaže razpore-dbo srbskih band v Bosni, nadalje Had-ži Rista Bartanića, odvetnika Gavrilu, poslanca Zagorca, kateheta Binko in dr. Saeksa ter dr. Funderja.

Zastopnik tožiteljev dr. Hartner trdi, da so vsi Friedjungovi dokumenti po-tvare in v to svrhu predlaga za priče srbskega sekijskega šefa Spalajkovi-ća, dr. Polita, dr. Masaryka, podna-mestnika dalmatinskega Tončiča, grofa Szaparyja, Laginjo, Sipnčića, Biankinija, srbskega konzula Vindro-viča iz Pešte, srbskega ministra za notranje zadeve Jovanovića (ki je avstrijski dezerter).

Zanimivo je, da sta dr. Benedikt in dr. Kienböck, zastopnika obtožencev, izjavila, da se bo proti pričam, ki bi krivo pričale, postopalo in bi se mora-li vsi ti srbski šefi in ministri zapreti, ker tudi inozemec zapade kazenskemu zakonu, če je sodeloval pri veleizdaji. Zaradi srbskega ministra Jovanovića bo težavno, ker je avstrijski dezerter in bi ga, če pride na Dunaj, lahko za-prli ter zopet v vojaško suknjo vtak-nili. Seveda se to ne bo zgodilo in bo gospod minister dobil posebno dovo-ljenje.

Dr. Milovanović,

srbski minister zunanjih zadev, je br-zojavil dr. Masaryku, da so vsi od Friedjunga navedeni dokumenti gr-de p o t v a r e in da Supilo in drugi s srbs-ko vlado niso imeli nikoli nobenih zvez niti so od srbske vlade denar do-bivali.

Angleški listi seveda pišejo v pri-log Srbiji in skušajo našo vlado vleči v afero. »Fremdenblatt« izjavlja, da vlado proces nič ne briga.

Turk se bliža — ali požarna bramba v Smartnem pri Litiji.

Turk pride — zašumelo je pri nas 5. decembra, seveda ne iz Turškega, temveč iz Ljubljane; za prihodnjo ne-deljo ga zopet pričakujejo, ko bi se imel vršiti izvanredni občni zbor po-žarne brambe. Pravijo, da bi poslanec Turk rad uredil razmere pri tukajšnji požarni brambi. Prav! Toda je prvič veliko vprašanje, če so razmere tukajš-nje požarne brambe res neurejene. Vse, kar more nadzirati »Zveza gasilnih društev«, je v redu — knjige, zapisniki, blagajna itd. Načelnik, podnačelnik in tajnik so letos spomladi popolnoma od-ločno odložili svoje službe — in depu-taciji, ki jih je šla prosit, da ostanejo vsaj do konca leta, prošnjo zopet od-bili, češ, da vstrajajo pri odpovedi. Za-časnim načelnikom se je tedaj izvolil sedanji načelnik gosp. Fr. Ilovcar, tajni-kove knjige so se izročile medčasno blagajniku. Vse je torej v najlepšem redu do rednega občnega zbora, ko se bo volil nov odbor. Vprašamo: Kako pride »Zveza gasilnih društev« do tega, da hoče urediti, kar je že itak popol-noma v redu. Čemu sega »Zveza« v no-tranje društvene zadeve? In če bi ho-tela »Zveza« prijateljsko oddale delati na to, da bi se odstranilo nespo-razumljenje, ki se je deloma pokazalo vsled divjanja par naših liberalcev in vsled nepotrebnega in nepoklicanega vmešavanja litijskega župana Slanca o priliki mladeniškega sestanka 12. sep-tembra t. l. bi pač »Zveza« morala po-slati koga drugega in ne Turka, ki je po svojih surovih nastopih v deželni zbornici najmanj sposoben delati spra-vo med strankami, zlasti pri nas, kjer liberalna stranka po številu čisto nič ne pomenja. Turkovo posredovanje bo rodilo najhujši odpor in ne edinosti. Zdi se, da je za tem posredovanjem ne-kaj drugega, namreč našim maloštevil-

nim in malopomembnim liberalcem dati varno postojanko v požarni bram-bi. Vprašamo pa po pravici, če more biti tako izključno strankarstvo v ko-rist tako važnemu društvu kot je po-žarna bramba? Prejšnji načelnik je strasten liberalce, kakor tudi podna-čelnik in tajnik, a sedanji začasni na-čelnik je mož na svojem mestu, nad strankami. Zdi se, da se hoče pot ugla-diti trem odstopivšim odbornikom, da morejo priti nazaj v društvo na krmilo, da pripeljejo društvo na izključno strankarsko liberalno pot. Ali je to po-klic »Zveze«, da sili na tak način po Turku v društvo politiko, ki bo imela kot posledico hiranje in razpad pre-koristnega društva. Kajti volitve in vse javno življenje v šmarinem so priča, da za strankarsko liberalno požarno brambo niso ugodna tla. Maloštevilni liberalci bodo privedli društvo v raz-pad, če si je prisvoje na umetni in na-silni način; če vam je kaj na društvu, ne tirajte je v pogubo!

Za danes svetujemo to-le: 1. »Zve-za« naj ne posega v notranje zadeve našega društva, ker razmer ne pozna; zdravnik, ki bolnika ne pozna, bolezzen zapaca! K temu tudi ni upravičena »Zveza«. 2. Bivši načelnik, podnačelnik in tajnik so se ponovno odpovedali službam in vse knjige oddali — in kot možje vedo, kaj jim je storiti — pri be-sedi ostati in se ne vsiljevati tja, od-koder so prostovoljno in kljub proš-njam odšli, sicer vedoma napravljajo zmešnjave, katerih poklicani činitelji ne morejo in smejo dopustiti, če jim je na obstanku društva ležeče. 3. Župan-stvo, ki je glasom društvenih pravil prva nadziralna oblast, kateri je društvo odgovorno za vse poslovanje, ne sme trpeti, da se tako krši njegova pra-vica do nadzorstva društvu v kvar. 4. Izvanredni občni zbor, sklican za ne-deljo 19. t. m. je sklican nepravilno od strani, ki k temu ni opravičena; zato naj se pravočasno odpove, da ne pride v društvu do skrajnega razpora in do skrajnih zmešnjav. 5. Pravilno izvo-ljeni začasni načelnik gosp. Fr. Ilovcar naj skliče redni občni zbor, pri katerem naj se potom domačega medsebojnega dogovora brez tujih posredovavcev pri-pravijo tla, da bo sodelovanje vsem omogočeno. To je pot do plodonosnega delovanja društva! To je resen opomin vsem prijateljem društva!

× × ×

Župan Slanc v Litiji je poslal dne 10. septembra t. l. požarni brambi v Smartnem v roke začasnemu načelniku Fr. Ilovcarju sledeče pismo: »V imenu vseh podpornih udov litijskih se usoja podpisane naznaniti slavnemu društvu v Smartnem, da navedeni udje odstopijo od gasilnega društva, kakor hitro se slavnostaisto udeležijo nedeljske prireditve v Smartnem. To v pojasnilo. — Dr. Slanc.« — Kakor čujemo, hoče Slanc in drugi liberalci ostati mož be-seda, ker se je požarna bramba udele-žila mladeniške slavnosti v Smartnem dne 12. septembra. Vse prošnje ne pri-pravijo teh ljudi do tega, da bi pojedli besedo!

I. čevljarski zbor v Ljubljani.

na sv. Štefana dan, dne 26. decembra 1909 točno ob 9. uri dopoldne v Me-ščanski pivnici (Hafner), sv. Petra ce-sta v Ljubljani, bo imel naslednji dnevi red: 1. Poročilo o sklepih in uspehu V. avstrijskega čevljarskega shoda v Lincu. 2. Pomen zadrug in za-družništva. 3. Sprejem in vpisovanje

članov v zadrugo Združenih čevljar-jev. 4. Razni predlogi in nasveti, od-obrenje predloženih resolucij.

Oklic na ta I. čevljarski shod se glasi: Javni čevljarski shod dne 10. ok-tobra 1909 v Ljubljani je sklenil, da se naj skliče na Štefanov dan 26. decem-bra 1909 čevljarski zbor za celo Kranj-sko, ki se ima baviti z jako važnimi in perečimi stvarmi naše organizacije, na-šega zadržništva in naše gospodarske organizacije. Dnevni red kaže, da bo vsebina zbora povsem resna in se bo tikala le najvažnejših interesov čev-ljarskih. Zdi se nam nepotrebno, tukaj razvijati podrobneje pomen in bistvo predavanj in obravnav, ker naši tova-riši večinoma že poznajo v glavnem pomen organizacij, glede podrobnosti in izvedbe te naše naloge pa se bomo pogovorili na zboru, tam se bomo tudi medseboj pojasnili. Omenjati moramo le § 38 novega obrtnega reda, ki je nam škodljiv, in proti kateremu je V. čev-ljarski kongres v Lincu sklenil resolu-cijo. Tudi od nas zahteva interes na-šega stanu in naša solidarnost, da zavzamemo stališče v tem vprašanju.

Dragi tovariši! Vsekakor nas ča-kajo še hudi časi. Saj nam je znano, kakšno stališče zavzema država na-pram obrtnikom glede socialnega za-varovanja, glede kramarstva, v vpra-sanju kartelov itd.

Čevljarska obrt se je razvila. Po-stala je moderna umetnost, ki ji posa-meznik dolgo ne more biti več kos. Zakaj, le pogledjmo tvorniške izdelke glede ličnosti po obliki in okusu, pa bom takoj uvideli potrebo, da se mora tudi mali obrtnik pobrigati za svojo obrt, mora poizkušati, da se potom stanovske in gospodarske organizacije okrepi in potom nje marljivo naobrazi, kar doseže to z združitvijo in naobrazbo, kar doseže tovarna s svojim kapitalom. Spričo tega bi bilo torej jako žalostno znamenje, če bi bilo v naši obrti tova-rišev, ki bi se ne marali v svojem indi-ferentizmu brigati za svoj obstanek. Pozivljamo in vabimo najvljudneje pa z vso odločnostjo tovariše, ki imajo do-volj duševne in fizične moči, in hočejo kaj storiti za našo organizacijo, da se zanesljivo udeleže tega zbora v Ljub-ljani. Imamo že poklicne zadruge, im-a-mo že gospodarsko zadrugo, samo tre-ba je dela in dela, da se razvije ta naš pokret, da priborimo potom teh organi-zacij tiste velikanske dobičke in koristi, ki jih utegnejo nuditi take organiza-cije, ako se tovariši zavzemo zanje, da se razvijejo.

Tudi se popolnoma strinjamo s sklepom obrtne in trgovske zbornice, da se naj priredi leta 1910 razstava, ki so jo posamezniki že dolgo želeli, pa ni-majo nikjer mesta, da bi stavili take predloge. Najboljša reklama za obrt-ništvo je dobra razstava, obenem pa tudi najlepše zrcalo razvoja in napred-ka: to bodi tudi razstava dežele Kranj-ske. Imeli bomo priliko, da pokažemo slovenskemu ljudstvu domač, soliden izdelek, fin izdelek, ki prednjači raz-nim tvorniškim in konfekcijskim izdel-kom. Na zboru bomo preresetali obšir-en program, in volili razstavni odbor, da oskrbi vse predpriprave, zakaj na tem zboru bo zastopana Ljubljanska zadruga čevljarjev, Združeni čevljarji in vse čevljarske organizacije po Kranjskem.

Dragi tovariši! Naše mnenje je, da Vam ustrežemo s tem zborom. Okrog in okrog naše domovine se sklepajo obrtniki v organizacije, ker jih žene k temu potreba in ker računajo z bodoč-nostjo. Prav tiste, če ne še slabše, raz-

Dve zanimivi novi knjigi.

„Ljudska knjižnica“ je izdala ravno-kar svoj 9. zvezek, ki vsebuje: Jakoba Alešovca izbrani spisi. Drugi pri-pravljeni natis. Priredil Jožef Volc. I. zvezek: Kako sem se jaz likal. I. del. Založila „Ka-toliška Bukvarna v Ljubljani“. Cena K 1-20, vezano K 2-—.

Slovenci potrebujemo dobrega, zdra-vega berila, berila, ki nas poučuje in nam bistri duha, a nam obenem tudi razveseljuje srce. Za tako berilo nam kaj lepo skrbi „Ljudska knjižnica“. Z veseljem smo segli po dosedanjih njenih zvezkih, in ko nam sedaj podaja v roke nov zvezek, se ji nika-r ne izverimo, ampak sezimo tudi po tem! V tem delu popisuje Alešovec zgodovino svoje umske in srčne naobrazbe od naj-prvotnejših začetkov v domači hiši. Zvezek vsebuje štiri poglavja, ki so naslovljena: 1. Doma. — 2. V šolo. — 3. Začne se nem-ščina. — 4. Klosterski muc. — 5. Z nem-ščino gre naprej. Njegova izobrazba kore-nini v domači rodbini, ki mu je podala vse pogoje za nadaljnjo izomiko; naprej obis-kuje novoustanovljeno domačo vaško šolo in nadaljuje svoje trde študije v Kamniku. To je nakratka vsebina I. dela tega spisa. — Alešovca ne bo treba našemu ljudstvu še posebej priporočati. Njegovi spisi so

ena najznačilnejših prikazni na polju slo-venskega pripovednega slovstva. Odlikujejo jih bogati zakladi zdravega humora, kakrašnega bi drugod iskali zaman. In kar je vredno še več, zabavnemu je znal zlahkoto in »pretnostjo pridružiti koristno, prepletel je namreč tudi najbolj zabavne dele svoje povesti z lepimi mislimi in pametnimi nauki. Opisal nam je zgodovino svojega „likanja“ — imenuje jo po pravici „povest sloven-skega trpina“ — tako mojstrsko, da bo služila našemu ljudstvu res v pravem po-menu besede v pouk in zabavo.

Pričujoča izdaja je izišla v lepem, opi-ljenem, toda bistveno neizpremenjenem je-ziku in slogu: zasluga prireditelja Jožeta Volca, ki jo je znal dobro prilagoditi se-danjim zahtevam slovenskega jezika.

Zadnji dnevi Jeruzalema. (Lucij Flav.) Zgodovinski roman. Spisal J. Spillmann D. J. 2 dela. V Ljubljani 1909. Založila „Katoliška Bukvarna“. Oba dela K 3-80, vezana K 5-40.

Odveč bi bilo priporočati temu ljud-stvu Spillmannove spise. Bogata zbirka nje-govih povesti, ki so odslej izšle v sloven-skem prevodu, je najboljši dokaz, da je postal Spillmann v naši poljudni pripovedni književnosti ljubljeneč, ki ga čita ljudstvo s pos-bnim veseljem. Udoma il se je postal takorekō naš. Da ne hod

dnevi Jeruzalema“, njegova najobšir-nejša in najtemeljitejša povest, za-ostali za drugimi spisi, ki so potekli izpod njegovega peresa, o tem ni dvoma. Na-sprotno! Po svoji bogati vsebini in dovršeni obliki, po svoji mikavnosti in poljudnosti prekaša ta povest daleko svoje sestrice. Naše ljudstvo je bo čitalo z veseljem, čitalo s koristjo, tako kakor doslej malokatero. Saj bo čulo v njej o dogodkih, ki so ute-meljili razvoj velikemu delu svetovne zgo-dovine, o dogodkih, tako pomembnih in silnih po svoji vsebini, da obstane pred njimi celo roka nevernega zgodovinarja s spoštovanjem in začudenjem. Čulo bo od-mah iz davne preteklosti, bojni krik in t o rožja dveh sovražnih taborov, bojeta odločilni boj, kateri izmed njiju s-a rdi žezlo svojega kraljevstva nad narodi sveta. Malo, skoraj nevidno je sprva bojno krdelce bojevnikov Kristovih, ki je prejelo od njega vzvišeno nalogo, da prežene temo in smrtno senco paganstva; njej na čelu očistita prvaka apostolov s svojo mučniško krvjo središče paganstva, večni Rim, ter posvetita kraj, kjer se ima dvigniti prestol kraljevstva božjega na zemlji. Ogrela se bo našemu ljudstvu srce ob toliki zvestobi in srčnosti, s katero bo videlo razširjati prve istjane kraljestvo svojega Boga in zma-vati nad njegovimi sovražniki, ne z bojnimi

krikom, marveč z vdano molitvijo, ne z ostrino orožja, marveč z deli usmiljenja in ljubezni napram sovražnikom. Občutilo bo tisto notranjo moč imena Kristovega, tisto skrivnostno silo njegovega nauka, s katero je prevzelo voljna srca narodov zemlje, prerodila milega nam junaka Lucija Flava in učenega pismouka Sadoka. Zresnilo se mu bo lice, ko bo zrl v duhu prizor, nemara najpretrsljivejši, kar jih pozna zgodovina, ko izvršuje pogan, rimski poveljnik Tit, s svojimi legijami nad trdovratnim jeruzalemskim mestom prerokbo in kazni krščanskega Boga, ko mre in po-ginja sveto mesto od bede in stiske in se rušijo požlašeni svodi njegovega svetišča...

Zares vzvišena in resnobna je slika, v kateri nam je pokazal Spillmann boje in zmage prvega krščanstva, draga nam je in tolažljiva. Ob njenem pogledu se bo naše verno ljudstvo iznova ogrelo in navdušilo za svoje verske svetinje, dražje in milejše od biserov in zlata; zdele se mu bodo dvakrat svete, ker so odkupljene s hudim preganjanjem in orošene z mučniško krvjo njegovih prednikov.

Smelo trdimo, da je Spillmann ravno tej povesti posvečil in žrtvoval največ skrb-nega študija in marljive pazljivosti. Osnova-l jo je na temelju resničnih zgodovinskih de-stiev ter jo bogato prepletel s slikami in

mere so pri nas. Tudi nas žene kolo časa v tok socialnih reform in stan, ki tak trenutek zamudi, pogine v hudem gospodarskem boju.

Tovariši, v delu za organizacijo in v organizaciji je naša rešitev, naš spas! Torej na snidenje!

Naročajte „Slovenca!“

Iz Škofje Loke.

„Vse nam bo lahko storiti, ako združimo moči.“ Tako poje cesarska pesem. Z združenimi močmi so doslej skrbele škofoška, starološka in zminska občina za skupno deško šolo v Škofji Loki, in šola se je povzpela do petrazrednice. V zadnjih letih se je število otrok pomnožilo, in pet šolskih sob več ne zadostuje; treba je vsporednih razredov. Ker pa teh ni v šolskem posloju in jih tudi ni mogoče prizidati, kakor trdijo možje, ki se na to razumejo, zato je treba iskati drugih prostorov. Nekateri hočejo imeti novo šolsko poslopje za sedanjo šolsko občino. Drugi zahtevajo, naj se odtrga starološka župnija od sedanje šolske občine in naj se ji da lastna šola. Tudi iz zminske občine se čujejo posamezni glasovi, ki zahtevajo ločitev od Škofje Loke.

Kaj pa bi bila posledica te cepitve?

V Stari Loki bi se postavila dvo-, k večjemu trirazrednica, v zminski občini enorazrednica in v Škofji Loki bi se število razredov najbrže znižalo, ker bi ne bilo zadosti otrok za pet razredov. Cepitev bi torej pomenila nazadovanje v bistveni reči, namreč v duševni izobrazbi, ki je namen šolstvu. Med tem ko drugodi število razredov raste, in se tako vedno več stori za narodno izobrazbo, bi se tu ljudstvu še to vzelo, kar ima.

Toda na vednostno izobrazbo se ljudje pri nas na Kranjskem malokdaj ozirajo, kedar se govori o zidanju šole. Poglavitno vprašanje je vedno denarno vprašanje. To je tudi v našem slučaju. Ko bi se sezidala v Škofji Loki nova šola brez prispevkov prizadetih občin, bi gotovo nobenemu pametnemu človeku ne prišlo na misel, cepiti sedanjo šolsko občino. Tisti, ki iščejo za cepitev drugih vzrokov, so sitneži. Glede na denarno vprašanje pa sklepajo takole. Če Stara Loka zida svojo šolo, jo bo stalo manj, kakor če bi morala prispevati k zidavi skupne šole. Istega mnenja je menda tudi zminska občina.

Če je to sklepanje pravo, o tem bi se moglo soditi šele tedaj, ko bi imeli pred seboj račune, koliko bi stala skupna šola in koliko šoli v Stari Loki in v zminski občini. Vendar se mi zdi verjetno, da bi prispevki imenovanih občin k skupnemu šolskemu posloju v Škofji Loki ne presegali stroškov, ki bi njim nastali, ako bi vsaka zidala svoje šolsko poslopje.

In recimo, da bi starološka župnija dobila svojo šolo, del starološke občine bi pa vendar ostal vsolan v Škofjo Loko, namreč vse tiste vasi imenovane občine, ki spadajo v škofoško župnijo. Škofoška šola pa bo prej ali slej morala dobiti novo poslopje. Sedanje šolsko poslopje je v najbolj umazanem delu mesta, in tudi sicer lega šole in šolski prostori niso taki, kakor jih zahteva šolska higijena. Starološka občina torej ne bo ušla s tem svojo usodi, če zgradi v Stari Loki svoje poslopje, ampak bo prišla iz dežja pod kap, ker bo morala plačevati tudi za Škofjo Loko.

Zato bi prav storili možje, ki drže v rokah vajeti starološke občine, ko bi se v tej stvari ne prenašli. Treba je najprej vse premisliti, vse preračunati, potem šele sklepati. Morda se najde način, dobiti potrebne šolske sobe za veliko manjše stroške, kakor bi bili, ko bi se okolica odcepila od Škofje Loke. In če bi skupna šola stala tudi nekaj več, kakor cepitev, ali ni znanje, ki si ga pridobe otroci na večrazredni šoli, tudi nekaj vredno? Stvar je velike važnosti, zato naj je ne odloči strast, ampak zdrava pamet.

Nh.

prizori iz tedanjega krščanskega in poganškega življa. A navzlic temu je ohranila ono lahkoto in prikupljivost, ki odseva iz vseh spisov, kar jih je ustvarila njegova spretna, neutrudljiva delavna pisateljska roka. Globoko premišljenih, a vendar lahko umljivih in poljudno pisanih zgodovinskih povesti, ki bi bile pripravno čtivo tudi za priprosto, manj izobraženo ljudstvo, ima naša književnost doslej dokaj malo. Spillmann ima te vrline, najlepše se zrcalijo ravno v tej povesti. Zato bo staro in mlado z veseljem seglo po tej knjigi, jo čitalo z zanimanjem in si v marsičem obogatilo svoje znanje.

Blizajo se sveti božični prazniki. Ob tej priliki ne moremo nasvetovati lepšega in primernejšega božičnega ali novoletnega darila, kakor je to Spillmannovo delo. Naj ne bo krščanske družine, naj ne bo društva ali knjižnice, ki bi prezrla to lepo književno novost! Prikupila se bo knjiga slehernemu čitatelju: vseh mu bo in je bo veseli! Naroča se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Fr. S.—t.

AVSTRO-OGRSKA.

„Nova postaja torpedovk.“

Naša vojna mornarica ustanovi novo torpedno postajo v Kotorskem zalivu. Nova postaja dobi večje torpedovke »Colra«, »Boa«, »Python« in »Kigyo« s 115 tonami, 1800 konjskih sil, 26 morskih milj. Nova postaja dobi tudi torpedovko »Satellit«. Dozdaj so bile torpedne postaje v Pulju, Trstu, Lošnju, Zadru in v Šebeniku.

Boji na Ogrskem.

Ogrska zbornica je sklicana k seji v petek 17. t. m. ob 10. dopoldne. Vlada poda v soglasje s krono važno izjavo, v kateri zahteva z ozirom na velike finančne zahteve indenniteto. Justhova stranka se pripravlja proti ministrstvu na najhujši boj.

Koadjutor za dr. Grušo.

Z Dunaja se poroča, da dobi dunajski nadškof dr. Gruša zaradi svoje visoke starosti koadjutorja. Kot kandidata sta bila imenovana škof grof Huyn in tržaški škof dr. Nagl, a kakor se poroča, ne prideta v poštev, ker baje postane koadjutor solnograški pomožni škof.

Obsojeni hercegovski Srbi.

Mostarsko vojno sodišče je obsojilo 31 Srbov iz Gačke v težko ječo od petih let in pol do sedem let, ker so pobegnili ob aneksijski krizi v Črno goru, da se bore proti Avstro-Ogrski.

Novi poljski gosposkozbornični člani.

Lvov, 14. decembra. »Gazeta Narodova« poroča, da bodo imenovani v gosposko zbornico Poljaki dr. vitez pl. Korytowski, bivši posl. grof Adam Goluchowski in lvovski vseučiliški profesor Tadej Wojciechowski.

Češki državnozbornski kandidati.

Praga, 14. decembra. Za mandat dr. Srba, ki je odstopil, kandidirajo mladočehi dr. Rasina, staročehi dr. Mattusa, češki radikalcu urednika Sokola.

INOZEMSTVO.

Novo italijansko ministrstvo se predstavi zbornici bodoči teden. Sončino bo razvil svoj program. V zunanji politiki nadaljuje grof Guicciardini Tittonejevo politiko.

Rusi proti Poljakom in proti katoličanom. Ruski ministrski svet hoče še bolj vtesniti pravice Poljakov po poljskih samoupravnih gubernijah. V kovinski guberniji tožijo na ukaz ruskega notranjega ministra 360 katoliških duhovnikov, med njimi enega škofa, ker baje niso naznanili prestopa pravoslavni h katoličanstvu. Ruska vladna modrost je res velika. Peča se ruska z nemškim duhom prepojena birokracija s preganjanjem Poljakov in katoliškega duhovnika v času, ko se zgraža ves olikani svet nad velikan-skimi goljufijami ruske intendance ob zadnji rusko-japonski vojski, ob času, ko bo Kaulbars odstavljen zaradi Kuropatkinovih obdolžitev. Ob takih razmerah in ob taki ruski vladni bistroumnosti res ni prav nič čudnega, da dohajajo dan na dan nova poročila, z značilnim naslovom:

Zaroto proti carju so zopet 12. t. m. zasledili v Peterburgu. Zapri so enega vseučilišnega profesorja, enega glavnega urednika, dva odvetnika in 20 študentov.

Nov srbski škandal. Zapri so nekdanjega kraljevega zaupnika Lukacevića, o katerem trde, da je za izročitev kraljeve zasebne korespondence zahteval 300.000 frankov. Lukacevića so zapri, ker trde, da se je pogajal z Avstrijo za odkup pisem. Pri Lukaceviću so dobili razne spise.

Adansko klanje. »Tamin« poroča, da so v Adani usmrtili 25 oseb zaradi sokrivde pri adanskem klanju.

Revolucija v Nicaragui. Položaj revolucionarjev voditelja Estradeja v Nicaragui je kritičen. V New Yorku je prosil za intervencijo. V Nicaraguo je odposlanih dozdaj 9 ameriških vojnihih ladij. Američani nameravajo izkrcati 3000 vojakov, da napravijo mir.

Dnevne novice.

+ **Peter Rosegger** postane menda prav res član gosposke zbornice. Cesar bo v kratkem imenoval 15 novih gosposkozborničnih članov, med njimi 3 Poljake, dr. Korytowskega, Goluchowskega in prof. Wojciechowskega, med Nemci pa se imenuje Rosegger. Kot pisatelj Peter Rosegger tako imenovanje gotovo zasluži, s svojim skladom pa, ki je ustanovljen v protislovenske namene, in s svojo tozadevno agitacijo je pouzročil, da bodo Slovenci in Slovani sploh njegovo imenovanje smatrali za provokacijo od strani vlade, ki bi se le na ta način dala popraviti, da se tudi kak Slovenec imenuje za gosposkozborničnega člana. Za vlado je kaj značilno, da se je na Roseg-

gerja spomnila ravno zdaj, ko se v njegovem imenu in z njegovim skladom na meji raznaroduje Slovence in naseljuje rajhovce, vendar pa ugled in moč Slovencev ni odvisna od tega, kakšne može priporoča Bienenrth cesarju za takozvano gosposko zbornico, ki je zbirka političnih mumij.

+ **»Narodova« doslednost in resnicoljubje nasproti dr. Šusteršiču.** V soboto je bil »Narod« enkrat nasproti dr. Šusteršiču objektivni. O znamenitem govoru njegovem, s katerim se je pečala temeljito in obširno vsa avstrijska in inozemska javnost, je pisal sobotni »Narod«: »Njegov govor (dr. Šusteršičev) je bil dolg in priznati se mora, vseskozi stvaren.« »Narod« je objavil tudi v soboto precej dr. Šusteršičevega govora. Ponedeljkov »Narod« pa se že čudi, kako to, da je objavila »N. Fr. Pr.« dr. Šusteršičev »nič posebnega obsegajoči govor dobesedno.« Kako to, da so objavili Šusteršičev govor dobesedno »Narodni Listy«, kako to, da vsi poljski in vsi nemški listi, kako to, da pa zamolčuje avstrijska in inozemska javnost »Njegove« preprevzvišene govore? Zato, ker je dr. Šusteršič danes tisti politik v Avstriji, ki zavzema prvo mesto in je zato brezmejno smešen tisti, ki se danes še vanj zaganja kakor otročji »Slovenski Narod«.

+ **Hrvatsko Zadružno banko za Bosno in Hercegovino** ustanavlja Hrvatska Narodna Zajednica.

+ **Smrtna kosa.** V nedeljo zvečer je umrl v Barkovljah v 34. letu svoje dobe gosp. Ludo v i k Martelanc, sin glavarja znane rodovine in načelnika znane stavbinske tvrdke.

— **Razpisane župnije.** Po okrožnici so razpisane župnije Podkraj v vipavski, Vrh pri Vinici v semiški in novoustavljena župnija Dolenji Logatec v vrhniški dekaniji. Zadnji rok za vlaganje prošenj je 15. jan. 1910.

— **Blagajna v Lloydovem uradu navriana.** Iz Trsta poročajo: Lloydov urad za odhode in prihode nahaja se v pritličju Lloydove palače nasproti nabrežju. Uradni sluga je včeraj zjutraj ob pol 8. uri našel oba vhoda odprta in velik nered v pisarni. Tekom nedelje popoldne so se bili tatovi vtihotapili v urad in navrtali blagajno. Prevrtana je bila zgornja plošča blagajnice, in sicer s syedrom, imajočim 9 in pol centimetrov v premerju, torej z orodjem, kakršno ni bilo dosedaj uporabljeno pri nobenem vlomu v Trstu. Trezor blagajne pa je razdeljen v dva dela in v zgornjem, ki je v dotiki z navrtano luknjo, je bilo samo nekaj registrov. V spodnjem delu je bilo 200 K, dočim se je v navadnem oddelku nahajalo 2000 kron. Tako so tatovi takrat odšli popolnoma s praznimi rokami. Na licu mesta so pustili dleto, tri vetrihe, dva ponarejena ključa in stekleničico olja.

— **Kuharski tečaj na Bledu.** Začetkom januarja prih. leta priredi društvo za povzdigo prometa tujcev na Bledu štiri do šest tednov trajajoči kuharski tečaj pod vodstvom v to preizkušenih učnih moči. Pouk bo obsegal posebno praktični del kuharske stroke, oziraje se na lokalne razmere v postrežbo došlim tujcem na Gorenjsko in se združi obenem z servirskim tečajem. Ker bodo učne moči deloma zmožne tudi slovenskega jezika, ni neobhodno potrebno dobro znanje nemščine. Tečaj se priredi v hotelu »Toplice« »Louisenbad«, kjer bodo udeležence tečaja tudi prenočevali. Hotelirka gospa Valtriny, rodom Čehinja, bode prav rada tečaju z vsem potrebnim na razpolago. Omenja se, da se sprejmejo v prvi vrsti one zgašene, ki so se že enakih kuharskih ali servirskih tečajev udeležile. Ker je število učenk omejeno, se prosi za takojšnjo zglastev. Pouk bode brezplačen, plača se samo hrana in stanovanje. Naznanila sprejema društvo za povzdigo prometa tujcev na Bledu.

— **Dar.** Gospod dr. Globočnik je podaril 14. kron Vincencijevi družbi v Kranju kot ostanek Miklavževe večerje.

— **Ponesrečeni Slovenci v rudokopu v Sherryju.** Poroča se nam iz Sherryja, države Illinois: Znano je rojakom, da je v tem smrtnem žrelu pokopanih 19 Slovencev. Dne 23. novembra zjutraj so dobili na površje prvega Slovence z imenom I v a n K e n i g, ki je bil še živ, dasiravno je bil v rovu deset dni; še je šla njegova žepna ura, katero je imel v žepu, po preteku pol ure je pa umrl. Doma je iz Vrhnik. Zapušča v stari domovini ženo in šest mladoletnih otrok. Žena je odšla v staro domovino preteklo pomlad in je sedaj pričakovala svojega moža in očeta kmalu domov. Istega dneva so še prinesli na površje štiri Slovence, kateri so pa bili že mrtvi. Vsi so bili oženjeni in zapuščajo vdove in mladoletne otroke. To so bili prvi Slovenci, kateri so bili prinešeni iz rova.

— **Slovenec se je v Ameriki na lovu ponesrečil.** Iz Calumeta poročajo, da se je ponesrečil na lovu na srne 18 let stari Slovenec Mat. Spehar, sin rojaka Mihaela Speharja iz Waterworks. Bil je na lovu s svojim očetom na nekem posestvu v bližini Phoenixa. Da bi imel bolji razgled, zlezal je mladi Spehar na neki vrh štora in hotel je potegniti puško za seboj. Prijel je za cev in po naključju se je puška sprožila in mu je pognalo kroglo navzgor po truplu. Mladenec je zaklical po svojem očetu, ki je bil v bližini in je v njegovem naročju v nekoliko minutah umrl.

— **Cankar v češčini.** V Ottovi založbi v Pragi je izšla knjiga: Iv. Cankar »Vzbor povidek ze slovinského«, preložila Růžena Noskova.

— **Potres v Zagrebu.** Včeraj ponoči je zopet prestrašil zagrebško prebivalstvo precej močan potresni sunek. Ljudje so se zbudili iz spanja. Tudi drugod po Hrvaskem so čutili potres. V Pisarovini je letel s stropa omet.

— **Vlom v cerkven nabiralnik.** Dne 2. t. m. je nek mlad popotnik vlomil v nabiralnik v župni cerkvi v Zgornjem Mozlju pri Kočevju ter odnesel ves denar, ki je bil v njem. Tat dosedaj še ni prišel v roke pravice.

— **Poštna zadeve na Brezovici.** Pišejo nam: Na Brezovici pri Ljubljani smo dobili letos pošto s selom, katere smo se že davno veselili, misleč, da bodo poštne pošiljke bolj točno dostavljene, nego z Viča, toda varali smo se! Sedaj je veliko slabše, nego pod viško pošto. Seli se menjajo kakor vreme, zakaj, to naj pove tisti, ki ima za dostavljanje odgovornost in tudi zahtevamo, da se stvar spravi v red, drugače se bomo pritožili na poštno ravnatelstvo. Naj se ne misli, da bomo zadovoljni samo da imamo pošto na Brezovici, mi zahtevamo, da se dela tako, kakor je poštna dolžnost. Ako se je zamoglo z Viča točno dostavljati, zakaj bi se ne moglo od tu, zakaj se morajo pošiljke po raznovrstnih rokah valjati predno priromajo na naslovljenca?

— **Tržaška morala.** Iz Trsta se poroča: 52 letni prevoznik Karol Caputo iz Trsta je živel dalje časa v divjem zakonu z vdovo, hčerjo 75 letne Jožefine pl. Leis. Žena je kmalu pretrgala z njim razmerje, ker je bil delaboječ človek, ki jo je je izkoriščal, da je mogel pijančevati. Kljub temu je ženska vedno nadlegoval ter ju tudi dejansko napadel, vsled česar je bil že policijsko kaznovan. Ko je bila v torek 7. t. m. stara Leis sama doma, jo je Caputo napadel ter ji zadal z nekako pilo štiri smrtno nevarne bodiljaje, na kar je ubežal. Popoldne se je sam javil policiji in vprašal, če še ni stara mrtva. Caputo je sovražil starko, ker je mislil, da je pregovorila hčer, da je pretrgala z njim razmerje. Leisova bržkone ne bo okrevala.

BELGIJSKI KRALJ LEOPOLD UMIRA.

Včeraj se je poročalo iz Bruslja, da belgijski kralj Leopold umira. Popoldne je bil kralj previden s sv. zakramenti za umirajoče. Nuncij monsignor Porcelli mu je podelil papežev blagoslov. Morganitično s kraljem poročena baronica Vaughan je bila zadnje dni večkrat pri bolniku, a odkar so pri kralju člani kraljeve rodbine, ni Vaughanovi več dovoljen vstop v kraljev grad, tudi baronična sinova ne smeta h kralju. Prestolonaslednik in njegov soproga ne gresta v bolniško sobo, da ne razburita kralja. Kraljevi hčerki, bivša avstrijska prestolonaslednica, sedanja grofica Lonyay, in princezinja Lujiza Koburska, sta brzojavno vprašali, če se želi, da prideta v Bruselj. Odločitve še ni. Včeraj popoldne so bili pri kralju princezinja Klementina, grofica Flanderska, princ in princezinja Albert.

Štajerske novice.

OBČNI ZBOR ŠTAJERSKE S. K. S. Z.

Prihodnjo nedeljo, dne 19. decembra, ima S. K. S. Z. za Štajersko svoj redni letni občni zbor v Šmarju pri Jelšah ob 3. uri popoldne v gostilni g. Janko Habjana. Vse članice se vabijo, da se tega občnega zbora po svojih odposlancih množično udeležijo. — Ako se pa katero društvo zborovanja ne more udeležiti, naj pošlje svoje morebitne nasvete in predloge do nedelje vodstvu S. K. S. Z. v Mariboru. Zvezin občni zbor je bil vsako leto množično obiskan. Upati je, da se tudi letos vsi prijatelji katoliške slovenske nepolitične organizacije zberejo na občnem zboru iste. Osobito mladina je prav toplo in srčno povabljen. Na svidenje v Šmarju!

š **Laporje.** Zadnjo nedeljo je priredil pri nas g. poslanec Pišek shod v izobraževalnem društvu, kjer je v poljudnih besedah govoril množičnim

navzočim o raznih gospodarskih vprašanjih. Govorilo se je med drugim tudi o krmski podpori, šolskih bremenih, gospodarskem pouku pri vojaki, kmetijskih težnjah itd. Bil je lep shod, priča zavednosti naših gospodarjev.

š **Umrli** je v Celju g. Pavel Detičec, sin g. notarja Detičeka. Pred dvema letoma se je preselil v Gorico kot trgovski uradnik. Ze takrat je nosil v sebi kali svoje bolezni, ker se je bil na orožni vaji pri manevrih prehladil. Letos je bolezen izbruhnila huje in ga je prisilila, da se je preselil k staršem v Celje, kjer je umrl šele 28 let star. Pogreb je bil danes ob 3 uri popoldne.

š **Prestavljen** je davčni oskrbnik g. Dolinšek iz Maribora v Feldbach. Zopet eden v štajersko Sibirijo!

š **Dr. Ambroschitz** (Ambrožič iz Kranjskega), vodja mestnega urada v Celju je iz prejšnjega katoličana postal prezbitar (višji duhovnik) ali predstojnik protestantske celjske občine. V Celju bo vladal tedaj nekaj protestantski cezaropapizem.

Ljubljanske novice.

lj **V pokoj** je stopil po 37letni službi z 12. grudnom t. l. gospod finančni svetnik Fran Zajc. Tekom 12 let je bil vodja davčnega oddelka okrajnega glavarstva za ljubljansko okolico, in ni ga skoraj davkoplačevalca obširnega davčnega okraja, da ne bi poznal gospoda svetnika. S svojo izredno ljubeznivostjo pridobil si je bil splošno spoštovanje med davkoplačevalci, katerim je bil z dobrim svetom, kakor tudi dejansko vedno na razpolago, istozako med uradnostvom, posebno nižjim, katerim je bil zelo naklonjen. Na vrata njegove pisarne niti nikdar zaman potrkal, bodisi, da si prišel s katerokoli prošnjo. V davčnih zadevah bil je strokovnjak, kateremu bo težko najti nadomestila. Zasluge njegove v davčnih stvarih upoštevale so se tudi na najvišjem mestu, vsled česar mu je bil pred leti podeljen zlat zaslužni križec s krono. Včeraj poslovilo se je od svojega dobrega šefa uradništvo davčnega referata. V imenu uradništva je v iskrenih besedah nagovoril odhajajočega gosp. finančni tajnik Grabner, za kar se je gospod svetnik v krasnem govoru globoko ginjen zahvalil. Dal Bog, da bi bilo dodeljeno g. svetniku nemoteno uživati zaželjeni mir mnogo let, ob polnem zdravju in čilosti. Uradništvo, posebno pomožno ohranilo ga boče v najboljšem spominu!

lj **Jugoslovanska »Strokovna Zveza«** ima jutri, v sredo, ob pol 7. uri zvečer sejo v S. K. S. Z.

lj **Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov** je preteklo nedeljo zopet pelo spevoigro »Veseli lovci«. Uspeh je bil izredno poveljen, tako da se je čula enoglasna sodba: Društvo je pri izbiri te spevoigre imelo srečno roko; hotelo nam je podati nekaj lepega, umetnega, a vendar na odru »Rokodelskega doma« izpeljivega, in to se mu je tudi popolnoma posrečilo. Napredek od zadnje uprizoritve je bil očividni. Kako so se nam včeraj priljubili vsi štirje veseli lovci, katere so nam predstavljali gg. L. Bajde, Fr. Može, M. Koželj in Iv. Vrečar. Njih petje je bilo izrazito in igra živahna. Gosp. L. Bajde je briliral s svojim polnodonečim tenorjem, g. Iv. Vrečar se je odlikoval s točnostjo, kakor tudi z diskretnostjo v porabi glasa. Gosp. R. Vrančič je pokazal lepo harmonijo petja in igre, ko je z globokim razumevanjem igral nadgozdarja, in g. Iv. Peterlin nam je spretno ustvaril cellega, popolnega sodnika. Tudi manjše vloge so bile v dobrih rokah z ozirom na igro in petje, tako vloga ječarjeva, ki jo je dobro igral in pel gosp. baritonist Iv. Erman, in vloga nadstražnika, ki nam jo je tolmačil v igri in petju gosp. tenorist Avg. Jeločnik. Vsem igralcem se je videlo, da so se z libretom temeljito seznanili, ko so tako sigurno nastopali v igri in petju. Spevoigro je spremljal na klavirju z veliko točnostjo in spretnostjo gosp. mestni učitelj P. Gorjup. Viharno ploskanje in priznanje, katerega je odmevala dvorana, nam je porok, da bi bili sedeži tudi pri eventualni zopetnji uprizoritvi razprodani. — Hvalevredno se nam zdi, da Kat. društvo rokodelskih pomočnikov združuje z uprizoritvami igre javne govore. Včeraj je nastopil Ljubljancem izredno priljubljen govornik, preč. gosp. prof. dr. J. Jerše, ki je govoril o pomenu rokodelskega društva. Njegove prepričevalne besede so nedvomno pridobile društvu novih prijateljev. Prehod med govorom in igro sta v veliko zadovoljnost in veselje občinstva napravila gg. J. Ložar in Fr. Pakj, ki sta pela kuplete. Bila sta izborna v maski, kretanju in petju. — Društvo sme imenovati včerajšnji večer tudi vrlasrečen z ozirom na obisk

odličnih gostov, izmed katerih imenujemo presv. knezoškofa dr. Antona B. Jegliča, stolna kanonika T. Kajdiža in Ant. Fetič - Frankheima, gvardijana frančiškanskega samostana P. Avrelija i. t. d.

lj **Mešani zbor S. K. S. Z.** ima vaje vsako soboto ob 8. uri zvečer ter se takrat sprejemajo novi pevci. Delavci pevci, pridite!

lj **Napovedani ustanovni zbor ljubljanske podružnice »Društva jugoslovanskih železniških uradnikov«** se 19. t. m. ne more vršiti, ker ni odobrila kranjska deželna vlada — iz formalnih vzrokov — predloženih pravil. Pravila se morajo še enkrat predložiti, in se bo de dan ustanovnega zborovanja pravčasno naznanil.

lj **Osebnost** svetnik Zajc je prevzel vodstvo nadzorstva deželne naklade in deželnega užitninskega zakupa.

lj **Slovensko gledališče v Ljubljani**. Danes zvečer je operetna noviteta ter se igra prvič na slovenskem odru Jarnova »Logarjeva Krista«, ki je prav dobro naštudirana. Za drugo polovico tekočega meseca je določen sledeči repertoar: v soboto je premijera Risto Savinove opere »Lepa Vida«, v nedeljo popoldne je operetna predstava, v torek je premijera drame »Erazem Predjamski«, dne 25. t. m. popoldne se igra božična pravljica za mladino »V božični noči«, zvečer je operna predstava, dne 26. t. m. popoldne je operetna predstava, zvečer je dramska noviteta ter se uprizori E. Kristanov igrokaz »Kato Vrankovič«, dne 28. t. m. se poje prvič v sezoni O. Straussov »Valček čar«. To se naznanja slavnemu občinstvu na mnogostranska vprašanja.

lj **K finančni prokuraturi za Kranjsko** je prideljen kot volonter za konceptno prakso absolvirani jurist Viljem vitez Luschin. Zopet Nemec.

lj **Kurja tatila aretovana**. V soboto zjutraj je začel hišni posestnik in gostilničar na Martinovi cesti g. Valentin Sitar v drvarnici kokotanje. Naglo se je za silo oblekel in šel pogledat, kaj je. Ko pride pred drvarnico, je opazil nekrita za neko desko še samo ženska, mirno tičala v kottiču. Zaprl je vrata in šel po luč. Ko pride nazaj, je bila skrita za neko desko še sama ženska, in sicer bosonoga, neznanec pa jo je bil že odkuril. Poleg ženske je ležala vreča, v kateri sta bila kokoš in petelin. Sitar je vrečo pridržal, žensko pa zapodil ter nato zadevo ovadil policiji. Le-ta jo je kmalu izsledila v neki žganjarni in aretovala. Bila je znana posetnica mestnega loga, žganjarica in vlačuga Julija Treova, rodona iz Ljubljane, katera je bila že 38krat sodnijsko kaznovana. Ko bi Sitar ne bil kurjega kokodkanja še pravočasno slišal, bi bil imel občutno škodo, ker je bilo v drvarnici 32 velikih kokoši. Policija je dognala, da je vreča kakor tudi obe kuri last gostilničarice v Cerkveni ulici št. 19 g. Frančiške Gerčarjeve, kar ji je bilo isto noč iz drvarnice ukradeni. Aretovanko so izročili sodišču, po tatinskem tovarišju policija še poizveduje. Kam je bil plen namenjen, Julia noče povedati in trdi, da ubeglega možakarja še celo ne pozna.

Razne stvari.

Benetke v nevarnosti. Listi zopet poročajo, da razne palače v Benetkah kažejo nevarne razpoke in da so najlepše palače v resni nevarnosti da se podero, ker so vsled naraščajočega trgovskega prometa poglabili kanal sv. Marka, da je sedaj globok 7 do 8 metrov, pri tem delih so pa pozabili na zadostne varnostne naprave. Listi pozivajo, naj se vsaj sedaj skrbijo za varnostne naprave, da se ne podero Benetke.

Tečaji Zadrugne zveze.

+ **Zadrugna zveza v Ljubljani** priredi za svoje članice posojilnice letos od 27. do 30. decembra knjigovodske tečaje in sicer v Kranju za Gorenjsko, v St. Petru za Notranjsko in v Novem mestu za Dolenjsko. Da se ve vse potrebno za tečaje pripraviti, naj se vdeleženci oglase do 19. t. m. po dopisnici pri Zadrugni zvezi.

Telefonska in brzojavna poročila. ZA ENAKOPRAVNOST SLOVANOV. JASNOST V 24 URAH.

Dunaj, 14. decembra. Položaj je neizpremenjen. »Slovanska Unija« vztraja na stališču, da od nikogar ničesar ne zahteva, s sedanjo vlado pa nima nič opraviti, dokler se ne izpremeni protislovanski zistem. Od druge strani se poroča, da »Slovanska Unija« le v tem slučaju dovoli, da se provizorij in trgovinski pooblastilni zakon reši, ako vlada garantira, da v določenem času kabinet rekonstruira, in sicer na pod-

lagi popolne enakosti med Slovani in Nemci. Češki agrarci in Slovenci vztrajajo na tem, da mora biti šest ministrov slovenskih, šest nemških. Ako se razmerje določi 5 : 5, se mora posebi sklicati »Slovanska Unija«, ako se noče to dovoliti. Ni dvoma, da morajo v kabinetu biti zastopani Slovenci. Prišlo bo torej do izvenparlamentarnega kabineta, toda malo je verjetno, da se vlada in Nemci s tem sprijaznijo. Na vsak način se položaj v 24 urah razjasni, da bo vsak vedel, pri čem da je.

OBSTRUKCIJA RUSINOV.

Dunaj, 14. decembra. V zbornici se je danes začela obstrukcija Rusinov. Na vrsti so njihovi nujni predlogi. Z obstrukcijo hočejo zazdat dokazati svoje nezadovoljstvo z vlado in pritisniti na Poljake, da jim dovolijo njihove pravice. Govorniki Rusinov se pri debati pritožujejo, da se jih k pogajanju Glabinskega ni pritegnilo.

Dunaj, 14. decembra. Semkaj je dospel gališki namestnik, da vodi pogajanja med Poljaki in Rusini.

FRIEDJUNGOVI DOKUMENTI POTVORJENI?

Dunaj, 14. decembra. Poslanec Supilo ima branitelja, dr. Walterja Rode (Hofmokr). Danes je bil zaslišan predsednik Slovenskega Juga iz Belgrada Marković. Njegov nastop je napravil jako dober vtis. Trdil je pod prisego, da Slovenski Jug ni imel nobenih zvez z vlado, da ni dobival denarja in tudi ni dajal nikomur. Dokazal je, da tiste dni, ko se ga v dokumentih pri sejah uavaja, sploh ni bil v Belgradu, marveč v Berlinu in drugod, tudi v Solunu da ni bil nikoli v svojem življenju. Dokumenti Friedjungovi da so brezdvomne potvorjeni.

Dunaj, 14. decembra. Sodišče je veliko prič odklonilo, posebno dr. Spalajkovića in srbskega ministra Jovanovića ter druge, ker sploh nima sredstev, da bi jih prisililo, da pridejo iz Belgrada pričati in ker bi vrheta prič bile v Avstriji v nevarnosti, da jih zaradi različnih stvari primejo in zapro. Zaslišali pa se bodo grof Pejačević, Szapary, Tončić. Zastopnik Šupila zahteva, da se zaslišita dalmatinski namestnik in dubrovniški župan, ki naj izpovesta, da je igral baron Chlumecky v Dalmaciji dvomljivo in smešno vlogo.

Dunaj, 14. decembra. Poslanec Stransky je glede procesa Friedjung vložil v parlamentu interpelacijo, v kateri dolži predsednika pristranosti in se pritožuje zoper dunajsko časopisje ter ministrstvo za zunanje zadeve, ki vpliva baje na sodni dvor in porotnike.

ITALIJA ZA SUPILA.

Rim, 14. decembra. Vsi laški protiaustrijski listi se toplo zavzemajo za Supila, prva med njimi framasonska »Tribuna«, glasilo ministrstva.

PRIPRAVE.

Zader, 14. decembra. Sedež 16. vojne zbor se baje preseli iz Zadra v Dubrovnik, in sicer že s spomladjo.

KOROŠKI DEŽELNI PREDSEDNIK NA DUNAJU.

Dunaj, 14. decembra. Koroški deželni predsednik bar. Hein se mudi tu.

BOLEZEN DR. FRANKA.

Zagreb, 14. decembra. Bolezen dr. Franka je težka, vendar neposredne nevarnosti ni.

BELGIJSKI KRALJ.

Bruselj, 14. decembra. Tu se je vršila operacija na kralju Leopoldu. Kralj nima črevesnih oteklin. Kraljevo stanje se je nekoliko izboljšalo. Izjavil je, da hoče princeso Stefanijo Lonyay in princeso Louise sprejeti.

TURČIJA IN GRŠKA.

Carigrad, 14. decembra. Paša Ahmed-Rica bo odpotoval v Atene glede na zblizanje Turčije in Grške. To zblizanje je naperjeno proti slovanskim balkanskim državam.

500 ARETIRANIH ANARHISTOV.

Buenos Aires, 14. decembra. Tu je aretiranih 500 anarhistov. Ljudstvo zahteva, naj se anarhiste linča.

KRALJEVIČ JURIJ V ITALIJI.

Belgrad, 14. decembra. Srbski listi poročajo, da je italijanski kralj povabil v goste srbskega kraljeviča Jurija in kraljico Heleno.

ČETRT MILIJONA ZNAMK JE PONA-REDIL.

Pariz, 14. decembra. Tu so aretovali 37letnega Italijana Altonza Cappellari, ki je prodajal ponarejene pisemske znamke po 10 stotink. V njegovem stanovanju so našli 231.000 znamk, ki jih je sam ponaredil.

POLITIČNA JETNIKA POBEGNILA.

Varšava, 14. decembra. Dva politična jetnika sta umorila v kaznilnici

v Lodzu dva paznika, vzela jima orožje in pobegnili kljub temu, da je za njima streljala straža.

ŽENA UBILA SVOJEGA MOŽA.

Moskva, 14. decembra. Žena čevljarja Monachova, s katerim je živela v vednem prepiru, je zvezala svojemu možu roke in noge ter ga potem ubila s sekuro. Morilka je po svojem dejanju zbežala na cesto in se sama javila policiji.

Dobivanje zob

Ne vznemirjajte se vsled dobivanja zob Vaših otrok, ampak dajte malim Scott-ovo emulzijo in ne bodele imeli nobenih noči več brez spanja. Presenečeni bodele, kako lahko in brez bolečin bodejo prodrli potem zobje.

Scott-ova emulzija

obsega v lahko prebavni obliki vse potrebne snovi, za pridobitev belih, ravnih in močnih zobčkov. Cistost in močan učinek 2615

Scott-ove emulzije

sta neprekosna. »SCOTT« prebavi lahko celo za najslabši organizem.

Scott-ova emulzija

je in ostane vzor-emulzija.

Cena izvorni steklenici 2 K 50 vinarjev.

Dobi se v vseh lekarnah.

3426

Zaivala.

1-1

Za vse ob nenadni smrti našega predbrega očeta, oziroma nepozabnega soproga, gospoda

Matevža Trkmana
kovaškega mojstra in živinozdravnika

v Spodnji Idriji izkazano sožalje, dalje za dragemu pokojniku izkazano zadnjo čast, kakor prostovoljno gasilnemu društvu, sl. ženskemu odseku, sokolu in vsem cenjenim gg. inojstrom iz Idrije in iz Sp. Idrije ter vsem ostalim se najiskrenejše zahvaljujejo

žalujoči ostali.
Marjeta Trkman roj. Slabe, soproga;
Ivanka Trkman, hči.

TRŽNE CENE.			
Cene veljajo za 50 kg.			
Budimpešta 14. decembra.			
Pšenica za april 1. 1910	13-97		
Pšenica za okt. 1910	11-78		
Oves za april 1910	10-—		
Rž za april	7-65		
Koruzza za maj 1. 1910	6-75		
Efektiv: trdno.			

Meteorološko poročilo.					
Višina n. morjem 306'2m, sred. zračni tlak 736'0 mm.					
Dan	Cas opazovanja	Stanje b. m. v m. m.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo
13	9. zveč.	742'0	1'0	brezvetr.	oblačno
14	7. zjut.	43'0	1'3	sl. jzah.	28
	2. pop	39'1	2'5	sl. jvzh.	
Srednja včerajšnja temp. 2'5°, norm. —1'4°					

Hiša na zelo prometnem kraju z dobro vpe-ljano trgovino v Ljubljani se **proda**. Odda se tudi sama trgovina pod zelo ugodnimi pogoji. — Išče se tudi zanesljiv poslovodja ali poslovodkinja s primerno kavcijo. Naslov pove uprava lista. 3399 2-1

Vzgojiteljica

zanesljiva izobražena in pobožna, se išče k štirim otrokom 4—8 let, ki so brez mamice. Starejše in one, ki bi znale poučevati glasovir, imajo prednost. 3400 2-1
Naslov pove upravnistvo tega lista.

Pozor! kmetice in dekleta! V moji lekarni, karniški praksi, katero izvršujem že 25 let, se mi je posrečilo, iznajti najboljšo sredstvo za rast las, to je **Kaplor št. II**. Isti deluje, da postanejo lasje gosti dolgi in odstranjuje prhljaj (luske) na glavi. Cena (franko na vsako pošto): 1 lončič 3 K 60 v. 2 lončica 5 K. Treba je, da si vsaka obitelj naroči. Prosim, da se naroči samo od mene. Naslov je,

P. Jurišič lekarnar v Pakracu

št. 65. Slavonija. Denar se pošlje naprej ali s poštnim povzetjem. 3290 k

Dve sobi

pripravi za pisarno v pritličju, ali pa v I. nadstropju se iščeta. Najraje v sredini mesta. Prijazne ponudbe pod „P. U. poštno-ležeče, Ljubljana. 3380 (1)

Dobro ohranjen GLASOVIR

se takoj po ceni proda. Več se 3422 izve Stari trg št. 21/I. 3-1

Ustna voda „Euodin“

Specialiteta za kadilce.

Glavna zaloga:

Lekarna Ub. pl. Trnkozcy v Ljubljani

3427 Cena K 2.—. 52-1

Zgubila se je 3430 3-1

lovska psica

kratkodlaka istrska braka, srednje velikosti, bele barve, rujavih ušes, z rujavo liso za plečem. Pogrešam jo od 10. t. m. Kdor jo je prijel, naj mi sporoči, plačam 10 K nagrade. Anton Novak, lovec v Sodražici, Kranjsko.

Posteljno vlago

odstrani z jamčeno takoj! Slovita priznanja in polivale. Zdravniško priporočeno. Starost in spol se morata naznani. Knjižico pošlje zastoj: Zavod „Sanitas“ Velburg P 347 Bavarsko. 284 13

Razpisana je služba 3404

cerkovnika in organista

v mestu Pliberk na Koroškem. Samec, lepega vedenja, ki je v cerkveni glasbi izurjen in sam dober pevec ima prednost. - Prosilci se morejo osebno predstaviti. Služba je prijetna. - Plača povišana.

Mestni župni urad Pliberk.

5

Antonija Šapla naznanja v svojem in v imenu svojcev vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je njena ljubljena hči

Anica Božič roj. Šapla

danes dne 13. t. m., previdena s svetotajstvi za umirajoče, mirno v Gospodu zaspala. Pogreb se vrši v torek, dne 14. t. m. ob pol 3 popoldne.

Prosi se tihega sožalja.

Gorica, dne 13. decembra 1909.

Brez vsakega drugega naznanila.

3425

Založa moke Vinko Majdič Kranj Peter Jarše

v Ljubljani: Emonska cesta 2, v Šiški: Jernejeva ulica 231.

Naročila se sprejemajo v obeh skladiščih in tudi v Ljubljani, Dunajska cesta 32.

Telefon št. 165.

KAREL MEGLIC

Telefon št. 165.

3340

lastnik tordke Laurencič & Domicelj, žitna trgovina.

3-1

NAZNANILO OTVORITVE

prve higijenične pekarnice „Na Friškovec“

Prisojna ulica št. 3, v hiši gospoda Kinko Privšek-a, zraven kapelice.

Se v ljudno priporoča slavnemu občinstvu. Peko se bode raznovrstno pečivo z elektriškim obratom. Na najmodernejši, vsem zdravstvenim predpisom odgovarjajoči način, ter je slavno občinstvo s tem obnem vabljeno, si isto ogledati.

Sprejema se tudi tuj kruh od strank za peko.

3429

Za mnogobrojni obisk se v ljudno priporoča

3-1

Prva higijenična pekarna „Na Friškovec“ Prisojna ulica št. 3, zraven kapelice.

Ako kašljate

ali težko sope (astma) poskusite slavonski želiščni sok

iz orlove lekarne v Pakracu.

Z'izbornim učinkom istega boste gotovo zadovoljni. Tudi otroci ga vzamejo radi, ker ima prijeten okus. Ako boleate na

želečnih boleznih ali na boleznih na črelih, po-

tem zahtevajte v lekar- pakraške že-

lodčne kapljice in iznebili se boste kmalu bolezn.

Cena: 1 steklenica slavn. želiščnega soka K 1'20.

1 „ pakraških želečnih kapljic K 1'60.

Kdor si teh ne more nabaviti v svojem sta-

novallšču, naj isto naroči iz centrale 3289

Lekarna „pri zlatem orlu“ v Pakracu (Hrvatsko.)

Po pošti se ne pošilja izpod 2 steklenic.

H. O. Vogrič, kapelnik. 3397 3-1

Ljubljana, Sodna ulica št. 4, II. nadstropje.

Podučuje glasovir na domu in stanovanjih.

Osebo se dogovarja s strankami 11-12. predp. 5-6 zveč.

Ugodna prilika!

Sode od finega špirta

iz hrastovega lesa, krasni izdelek tovarne špirta, zelo močne in trpežne, deloma popolnoma nove, deloma enkrat rabljene po 300, 350, 400, 600 do 700 litrov za takojšnjo rabo vsakih vrst vina najbolje priporočljive, odda po prav nizkih solidnih cenah trdka 3320 20 1

Iv. A. Hartmanna nasl.

Aug. Tomažič

Ljubljana, Marije Terezije cesta

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani naznanja tem potom tožno vest, da je preminul na Dunaju dne 12. t. m. ob polu 10. uri zvečer, v starosti 81 let

njen pokrovitelj in častni predsednik

Nj. svetlost Ivan grof Harrach

vitez reda zlatega runa, imetnik velikega križa Leopoldovega reda, c. in kr. tajni svetnik Njegovega Veličanstva, komornik, vitez toskanskega reda, španjolskega reda kraljice Izabele, saksonskega reda Albrehtovega, ruskega reda sv. Ane, vitez malteškega reda, dedni nadkonjar avstr. dežela, dedni član gosposke zbornice, magnat ogrski, c. kr. major v ev., grajščak i. t. d.

3432

Pogreb vrši se na Dunaju jutri, dne 15. t. m. popoldne.

Pokojnik posvetil je vse svoje moči v prosep in razcvit industrije ter zastopal povsod in z vso vnemo slovanske interese, ter obračal tudi vso pozornost razvoju slovenskega naroda.

Bodi mu torej ohranjen časten spomin!

Lepo opremljena

mesečna sobas posebnim uhom se odda, Gradišče 17.
pritliče desno. 3276 3-1**BOŽIČNA PRODAJA!**Radi prevelike
zaloge prodajam

- konfekcijo za gospode, dame, dečke in deklice po tovarniški ceni.

A. LUKIČ

Pred Skofijo 19

Naznanilo otvoritve.

Naznanjam slavnemu p. n. občinstvu, da sem otvoril dne 10. decembra

špecerijsko in delikatesno trgovino

v Prisojni ulici šte. 3 na „Friskeocu“ (poleg kapelice).

Trudil se bom cenjene odjemalce postreči z nizkimi cenami in naj-
boljšim blagom. — Dostavljal bom strankam na željo blago tudi na dom.
Za mnogobrojni obisk se priporoča velespoštovanjem

3402 3-1

Hinko Privšek, trgovec.**Nizke cene, točna posrežba!****Naznanilo.**
LENASI & GERKMAN
Štritarjeva ulica št. 4Tvrdba
priporoča veliko zalogo ostankov sukna,
volnenega blaga in parhanta po znatno
znižanih cenah. — Belo blago „Naturel“
en kos 30 m samo 16.— K. 3362 3-1**Čujte!****Pozor!****Čujte!****Špecialist za elektrotehnične naprave**kakor hišne telefone in telefone, strelavode, električno luč, za
električne zdravniške aparate, najnovejše stroje za zobozdravnike
in za vsa v to stroko spadajoča dela in poprave po najnovejšem slogu.
Proračuni in nasveti na zahtevo brezplačno.

Pričakujoč mnogobrojnih naročil bilježim z odličnim spoštovanjem

Makso Sartory, elektrotehnični zavod

3357 3-1

Ljubljana, Rožna ulica št. 39.

Domača elektrotehnična obrt

FR. SAX elektrotehnik
Gradišče šte. 17priporoča svojo elektroinstalacijsko obrt
slav. občinstvu v mestu in na deželi za uva-
janje vsakovrstnih signalnih in varnost-
nih električnih naprav, kot hišnih zvon-
cev, budilk, telefonov i. t. d. Upeljujem in
preskušam strelavode na njihovo odvodno
zmožnost na znanstveni podlagi. Izvršujem
tudi instalacijo jakih tokov za moč in
luč. — Postregel bom vestno in točno.

Pokličite me, ako je Vaš električni obrat moten!

2139 Velespoštovanjem (1)

FR. SAX, domača elektrotehnična obrt Ljubljana
Gradišče šte. 17.**Vino po ceni.**Zakaj kupiti vino v gostilni po 50—80 vinarjev
liter, ker se dobi pri Josipu Maljavac, pošta in po-
staja Roč v Istri, belo in črno (rudeče) franko vsaka
železniška postaja na Kranjskem po 22 vinarjev liter
in se ga more naročiti tudi samo 50 litrov. 2474 25-1*Za zimsko sezono: fino izdelane suknje,
kratki in dolgi kožuhi, moderne obleke
od 24 ž naprej, angleške obleke lastnega
izdelka, posamezne hlače, fini deški plašči
in krasni kostumi za dečke v velikanski
izberi. — Stalne, na vsakem predmetu
označene cene. — Velikanska zaloga
blaga za naročila po meri.***A. Hunc**

Ljubljana, Dvorni trg 3.

Podružnica:

Jesenice (Gorenjsko).

3169

Št. 17996

Razpis.

3368 3-1

Za zgradbo okrajnih cestSmihel-deželna cesta na Žužemberk, Ajdovec-deželna cesta na Žužemberk in Zvirče-
Lazina v žužemberškem cestnem okraju na 16.500, 53.500 in 71.000 K, proračunena dela
in dobave se bodo oddale potom**javne ponudbene obravnave**Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedbo popusta ali doplačila v
odstotkih na enotne cene proračuna ali tudi pavšalne svote naj se predlože**do 18. decembra t. l. ob 12. uri opoldne**

podpisanemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je za-
pečatene z nadpisom:

„Ponudba za prevzetje cestnih gradb v žužemberškem cestnem okraju“.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje
po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v
pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino
ponudbene cene, oziroma če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu ob
navadnih uradnih urah.**Od deželnega odbora kranjskega**

V Ljubljani, dne 30. novembra 1909.

Zaradi pozne sezone priporoča**modni salon**
F. JUST-MASCHKEsvojo bogato zalogo
najnovejših
nakitenih klobukov,
čepic in praznih oblik,
peres
in drugih nakitnih predmetov po znatno
znižanih cenah
dokler bo kaj v zalogi.

3291

Bolan želodecvpliva na ves organizem na zelo škodljiv način, zaduši delazmožnost in sko-
duje na duhu. Neredna prebava in zaprtje sta povzročitelja mnogih bolezni.
Kot izvrstno, lajšajoče in zanesljivo učinkujoče sredstvo se priporočajo **Orkeny-**
jeve Cascaradin tablete. Pol skatljice 1 K 20 vin., cela skatljica 2 K 20 vin.po povzetju
samo iz lekarn pri apostolu, Budapešta Josefiring 64, Depot 30.**Podružnice**
Spiljet, Celovec,
Serajevo, Trst- Delniška glavica -
- K 3.000.000. -**Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeva ulica 2**sprejema vloge na knjižice in na te-
koči račun, ter jih obrestuje po čistih **4 1/2 %**

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev po dnevnem kurzu.

Podružnice
Spiljet, Celovec,
Serajevo, Trst- Rezervni zaklad -
- K 350.000. -